

**Argumentarea
oportunității ratificării Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca
Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului
„Spitalele Regionale din Republica Moldova”**

A. Descrierea contractului de împrumut de stat extern

1. Informații generale:

Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova”, care urmează a fi semnat la Chișinău la 8 iulie 2025, reprezintă un contract de împrumut de stat extern de nivel interstatal, care are drept scop contractarea unui împrumut în valoare de 101 milioane Euro, în vederea realizării proiectului menționat.

Părțile Contractului de finanțare vizat sunt Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții.

Contractul de finanțare include 12 articole și 5 Anexe, care conțin prevederi despre suma creditului și procedura de debursare, suma împrumutului și moneda rambursării, rata dobânzii, modalitatea de rambursare, taxa de administrare, angajamentele cu privire la proiect, procedurile de achiziții aplicate, standardele de mediu și sociale, responsabilitățile părților, condițiile de intrare în vigoare și de modificare ale acestuia, etc.

2. Informații privind conținutul contractului:

Proiectul „Spitalele Regionale din Republica Moldova” (în continuare – *Proiect*) prevede construcția unui spital regional modern, care va deservi populația din raioanele Cahul, Comrat, Leova, Ceadâr-Lunga, Taraclia, Cantemir și Vulcănești ale Republicii Moldova.

Conform rezultatelor Studiului de fezabilitate și proiectului tehnic conceptual, Spitalul Regional Cahul va ocupa o suprafață de 50.811,1 m² și va include 168 de paturi pentru pacienții adulți cu afecțiuni acute, un compartiment pentru spitalizarea de o zi, destinat adulților, cu 20 de spații special amenajate, 10 paturi pentru îngrijiri critice și 18 paturi pentru spitalizarea copiilor. Spitalul va dispune de un bloc operator modern, cu 8 săli de operație, radiologie intervențională, cateterism cardiac și proceduri avansate de endoscopie. De asemenea, unitatea de primiri urgente de nivel terțiar va fi echipată cu o sală hibrid pentru intervenții complexe.

Departamentul de diagnostic va fi dotat cu echipamente de înaltă performanță, inclusiv tomografie computerizată (CT), rezonanță magnetică (RMN), angiografie, radiografie digitală și ecografie. Spitalul va oferi, totodată, servicii de asistență medicală specializată în regim ambulatoriu. Pentru a susține activitatea medicală de vârf, vor fi disponibile spații de cazare destinate specialiștilor veniți din Chișinău sau alte raioane pentru a colabora cu colegii din Cahul în intervenții, instruirii și schimburi de experiență.

Spitalul va asigura o gamă completă de servicii pentru pacienții internați, inclusiv îngrijiri medicale acute (generale și geriatrie), tratament pentru accident vascular cerebral acut, paturi

pentru cardiologie (inclusiv îngrijiri coronariene), paturi pentru intervenții chirurgicale acute (chirurgie abdominală, colorectală și gastroenterologie), oftalmologie, traumatologie și ortopedie, urologie, ginecologie, O.R.L., chirurgie maxilo-facială și plastică, neurochirurgie, chirurgie vasculară și toracică. De asemenea, vor fi disponibile paturi pentru îngrijiri critice, atât pentru adulți, cât și pentru copii, paturi pediatrice pentru spitalizarea acută, precum și facilități pentru stabilizarea pacienților cu arsuri, înainte de transferul acestora la Chișinău. Spitalul va avea și o secție de ginecologie, completată de intervenții chirurgicale și unități de îngrijire critică, care vor complementa serviciile perinatale existente.

Totodată, în cadrul Spitalului Regional Cahul va fi dezvoltat un centru regional de oncologie. Aici, pacienții vor avea acces la servicii moderne de chimioterapie, radioterapie și brahiterapie, alături de facilități complementare de medicină nucleară, precum gamma-cameră și SPECT/CT.

În apropierea departamentului de diagnostic va funcționa și un departament ambulatoriu multi-specialitate, oferind o gamă largă de servicii medicale specializate.

Spitalul Regional Cahul va fi construit pe terenul actualului IMSP Spital Raional Cahul, păstrând funcțiunea de obiectiv cu menire socială, modernizând rețelele de apeduct și canalizare pentru a preveni contaminarea apelor subterane, integrând soluții de energie regenerabilă și eficiență energetică și îmbunătățind accesul pentru ambulanțe, personal și vizitatori, în beneficiul comunității locale.

Contractul de finanțare nu vine să implementeze, să amendeze sau să substituie contracte de împrumut de stat externe în vigoare.

B. Analiza de impact:

Aspectul politic, cultural și social:

Prevederile Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova” nu contravin politicii interne și externe promovate de către Republica Moldova.

Pe plan bilateral, Contractul de finanțare are la bază principiul reciprocității și corespunde intereselor Părților.

Totodată, menționăm că noul spital regional va îmbunătăți semnificativ accesul la servicii medicale de înaltă performanță pentru populația din sudul Republicii Moldova, reducând necesitatea deplasărilor către Chișinău pentru tratamente complexe. Instituția medicală va aduce toate serviciile medicale necesare mai aproape de pacienți, sporind eficiența și calitatea îngrijirilor, totodată reducând presiunea asupra instituțiilor medicale de nivel republican din Chișinău.

3. Aspectul economic și de mediu:

Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova” nu conține prevederi care ar avea repercusiuni negative asupra economiei și mediului Republicii Moldova.

Investiția în sporirea accesibilității serviciilor medicale de înaltă performanță va contribui la îmbunătățirea calității vieții, reducerea disparităților sociale în sănătate și creșterea eficienței sistemului medical.

Astfel, peste 300.000 de locuitori din raioanele Cahul, Comrat, Leova, Ceadâr-Lunga, Taraclia, Cantemir și Vulcănești oferind o gamă completă de servicii medicale, inclusiv cardiologie, chirurgie cardiacă, neurologie, neurochirurgie și intervenții chirurgicale minim invazive. Prin aceste servicii, spitalul va reduce semnificativ distanțele pe care pacienții trebuie să le parcurgă pentru tratamente complexe și va contribui la scăderea timpului de spitalizare și la reducerea costurilor pentru pacienți. Crearea unui centru oncologic modern va îmbunătăți accesul la tratamente avansate, contribuind la scăderea mortalității cauzate de cancer.

4. Aspectul normativ:

Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova” este compatibil cu prevederile Constituției Republicii Moldova, legislația Uniunii Europene, Carta ONU, angajamentele Republicii Moldova asumate la nivel internațional și regional, precum și instrumentele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Realizarea proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova” este aliniată cu Planul național de dezvoltare pentru anii 2025-2027: Obiectivul general nr. 5. „Îmbunătățirea stării de sănătate fizică și mintală a populației prin contribuția activă a unui sistem de sănătate modern și eficient, care răspunde nevoilor fiecărui individ.”, Obiectivul specific nr. 5.1. „Asigurarea acoperirii universale cu servicii medicale de înaltă calitate, care să contribuie la îmbunătățirea calității vieții”: Construcția spitalului regional Cahul; SND,, Moldova 2030": 5.25. „Politici și management în domeniul ocrotirii sănătății”, pct. „11) Construirea și dotarea corespunzătoare a spitalelor regionale Bălți și Cahul” și Strategia Națională de Sănătate „Sănătatea 2030”, OG 2.1., 2.2, 2.3.

Remarcăm că propunerea de proiect privind Construcția Spitalului Regional Cahul a fost aprobată de către Comitetul Interministerial pentru Planificare Strategică în cadrul ședinței din 29.11.2024 (PV nr. 15), cu mențiunea privind inițierea negocierilor și încheierea ulterioară Acordului de finanțare cu Banca Europeană de Investiții, în valoare de 101 milioane EURO.

5. Aspectul instituțional și organizatoric:

Ministerul Sănătății este autoritatea publică centrală de specialitate responsabilă de implementarea proiectului.

Activitățile în cadrul proiectului sunt realizate de către unitatea de implementare a proiectului subordonată Ministerului Sănătății, care gestionează operațiunile de zi cu zi ale acestuia.

Un grup de lucru, condus de către Ministrul Sănătății, coordonează procesul de implementare a proiectului, analizează propunerile parvenite ce țin nemijlocit de funcționarea viitorului spital regional (tipuri de servicii ce urmează a fi prestate, nr. de paturi, etc.), funcționează ca forum pentru stabilirea priorităților în cadrul proiectului, a oferit suport în contextul elaborării studiului de fezabilitate și proiectului tehnic conceptual, etc.

De asemenea, va fi creat și un comitet de coordonare pentru supravegherea implementării Proiectului, format din reprezentanți ai MS, MIDR, MF, BEI, etc.

Activitatea unității de implementare a proiectelor de construcție a Spitalelor Regional Bălți și Cahul este finanțată de către Banca Europeană pentru Investiții, în baza Acordului de grant între Ministerul Sănătății și Banca Europeană pentru Investiții, semnat la data de 28 septembrie 2022. Mijloacele financiare alocate: 498 mii EURO. Alte 0,5 mil. EURO vor fi alocate de către CEB pentru finanțarea unității de implementare a proiectului.

Luând în considerare prevederile Contractului de finanțare, precum și prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, proiectul a fost supus avizării de către instituțiile interesate și consultărilor publice.

Totodată, conform prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Sănătății, la compartimentul Transparență Decizională, precum și pe portalul particip.gov.md.

6. Aspectul financiar:

Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova” prevede acordarea unui împrumut Republicii Moldova din partea BEI în valoare de 101 milioane euro.

Plata se face în maximum 15 tranșe, fiecare de minimum 5.000.000 EUR. Mecanismul de tragere: Împrumutatul solicită tranșe, iar Banca le aprobă și oferă condițiile de tragere; acestea pot fi acceptate formal de către Împrumutat. Tragerile se vor efectua în tranșe, iar plata fiecărei tranșe este condiționată de respectarea cerințelor contractuale (Art. 1.4), inclusiv: prezentarea certificatului semnat (calendar E.1), dovezi privind cheltuieli eligibile angajate/efectuate, avizele/autorizările necesare (inclusiv cele de mediu), confirmarea că nu există relocare involuntară, și îndeplinirea condițiilor legale/contractuale privind declarațiile și garanțiile. Tragerile pot fi amânate la cererea împrumutatului sau în cazul neîndeplinirii condițiilor (Art. 1.5), fiind aplicabil comision de amânare. Anularea unei trageri amânate peste 6 luni este posibilă (Art. 1.5.B). Împrumutatul poate anula voluntar sume neutilizate (Art. 1.6.A), iar Banca poate suspenda/anula în cazuri de neexecutare sau evenimente contractuale (Art. 1.6.B). Anularea tranșelor acceptate implică, în unele cazuri, plata de despăgubiri (Art. 1.6.C). Dobânda este aplicată asupra fiecărei tranșe, conform structurii de preț comunicată de bancă la momentul tragerii (Art. 3.1), și se calculează în funcție de tipul tranșei (rata fixă sau variabilă). Dobânda este plătită semestrial, la datele specificate în contract (Art. 3.2).

Împrumutul se rambursează: eșalonat (în rate trimestriale/semestriale/anuale) sau integral la o dată unică, în funcție de opțiunea stabilită la momentul ofertei de plată; perioada de rambursare este între 4 și 25 ani (pentru tranșele eșalonate) sau între 3 și 15 ani (pentru tranșele unice). Rambursarea include plata dobânzii acumulate; Dobânda poate fi fixă sau variabilă, iar tratamentul rambursării anticipate diferă în funcție de tipul acesteia.

Contractul de finanțare prevede că, împrumutatul urmează să achite taxe, impozite și alte impuneri de orice natură, inclusiv accize și taxe de înregistrare, care pot apărea în urma executării sau punerii în aplicare a acestuia.

Totodată, beneficiarul va suporta orice cheltuieli, inclusiv cheltuieli profesionale, bancare sau de curs, pe care le poate suporta în legătură cu pregătirea, executarea, implementarea și rezilierea Contractului de finanțare sau a oricărui document conexe, inclusiv orice modificare a acestuia.

Ținem să menționăm despre intenția de a scuti proiectul de achitarea taxelor (TVA și alte taxe, inclusiv vamale), prin identificarea modalității legale corespunzătoare.

7.Aspectul temporar:

Potrivit pct. 12.3. al Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova”, acesta va intra în vigoare la data specificată în demersul parvenit din partea Băncii către Împrumutat, prin care se confirmă că Banca a primit (i) dovada că prezentul Contract a fost ratificat în mod corespunzător de Parlamentul Republicii Moldova, în conformitate cu legile aplicabile ale Republicii Moldova și (ii) opinia juridică a Ministrului Justiției al Republicii Moldova menționată la Articolul 1.4. B (b) în formă și conținut satisfăcătoare pentru Bancă, iar un astfel de demers va constitui dovada concludentă că Contractul de finanțare a intrat în vigoare.

Perioada de implementare a proiectului: 2024-2030. Implementarea proiectului a început în aprilie 2024, odată cu inițierea elaborării studiului de fezabilitate și proiectului tehnic conceptual și se estimează că se va încheia în iulie 2030. Se preconizează că lucrările de construcție vor începe în trimestrul 4 al anului 2026. Finalizarea construcției este așteptată până în al doilea trimestru al anului 2030.

Totodată, împrumutatul are obligația de a transmite către Banca Europeană pentru Investiții documente esențiale conexe implementării Proiectului, cu respectarea termenelor-limită stabilite pentru fiecare categorie de informații. Acestea includ documente privind governanța, planificarea achizițiilor, utilizarea terenului, certificări de durabilitate, planuri de relocare, resurse umane și întreținere – transmise o singură dată, la momente-cheie (înainte de prima plată sau cu 1 an/180 zile înainte de finalizarea proiectului).

Pe durata implementării, împrumutatul va transmite rapoarte de progres bianuale (până la 30 aprilie și 31 octombrie), care vor include actualizări tehnice, financiare, privind achizițiile, utilizarea și posibilele riscuri ale proiectului, precum și imagini neconfidențiale, dacă sunt disponibile.

La 15 luni de la finalizarea proiectului (până la 31 decembrie 2031), împrumutatul va transmite un Raport de finalizare detaliat privind implementarea proiectului, impactul socio-economic, eventualele devieri de la plan, acțiuni în justiție și actualizarea indicatorilor de monitorizare.

La 3 ani după raportul de finalizare, se va transmite o actualizare a indicatorilor de monitorizare, conform celor incluși în raportul anterior.

C. Rezultatele negocierilor

În vederea negocierii Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova” a fost împuternicit grupul de negociatori prin Hotărârea Guvernului nr. 381/2025, condusă de dl Ion Prisăcaru, secretar de stat, Ministerul Sănătății. La data de 25 iunie 2025, au avut loc negocierile dintre delegația Republicii Moldova (reprezentanții Ministerului Sănătății, Ministerului Finanțelor și Cancelariei de stat) și delegația Băncii Europene pentru Investiții (prin conexiune în format de videoconferință cu reprezentanți din Luxembourg). În cadrul negocierilor s-a examinat textul Contractului de finanțare, fiind abordate obiectiile și propunerile Ministerului Finanțelor și Ministerului Justiției la textul preambulului (pct. f) și pe marginea articolelor 11.7 și 12.3 ale acestuia. Propunerile au fost acceptate de către BEI, fiind în consecință propusă o nouă formulare a textului pct. f din preambul și art. 11.7 și 12.3. Noile redacții propuse ale pct. f din preambul și art. 11.7 și 12.3, discutate în cadrul negocierilor, au fost agreeate de către părți, textul final al contractului de finanțare fiind prezentat grupurilor de negociatori.

Atragem atenția asupra faptului că pentru a negocia Contractul de finanțare în condiții avantajoase Republicii Moldova, delegația de negociatori a acționat în limitele mandatului acordat, consultările fiind desfășurate în limba engleză. Menționăm că Contractul de finanțare nu a suferit modificări esențiale și diferențe de fond față de proiectul inițial.

D. Analiza oportunității ratificării

Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova”, va fi semnat la Chișinău, la data de 8 iulie 2025 (în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 412/2025) de către ministrul sănătății, Dna Ala Nemerenco și Dl Lionel Rapaille, Director, BEI, în patru exemplare originale.

Textul Contractului de finanțare va fi semnat în limba engleză. În cazul apariției divergențelor sau neînțelegerilor dintre textul tradus în română și textul în engleză, textul în limba engleză va fi de referință.

Potrivit pct. 12.3. al Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova”, acesta va intra în vigoare la data specificată în demersul parvenit din partea Băncii către Împrumutat, prin care se confirmă că Banca a primit (i) dovada că prezentul Contract a fost ratificat în mod corespunzător de Parlamentul Republicii Moldova, în conformitate cu legile aplicabile ale Republicii Moldova și (ii) opinia juridică a Ministrului Justiției al Republicii Moldova menționată la Articolul 1.4. B (b) în formă și conținut satisfăcătoare pentru Bancă, iar un astfel de demers va constitui dovada concludentă că Contractul de finanțare a intrat în vigoare.

Reieșind din cele expuse, Ministerul Sănătății consideră oportun ratificarea Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova”.

Ministru

Ala NEMERENCO